

Sprawozdanie z realizacji w 2019 r. *Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*

Podstawowe informacje o *Polityce ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej* – znajdują się w broszurze informacyjnej dostępnej na stronie <https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/polityka-ekologiczna-panstwa-2030-strategia-rozwoju-w-obszarze-srodowiska-i-gospodarki-wodnej/>

Podsumowanie realizacji zadań – pełna informacja o realizacji zadań znajduje się w załączniku 1.

PEP2030 ujęto 263 zadania. W 2019 r.:

- 176 zadań (67% wszystkich zadań) było realizowanych bez opóźnień,
- 24 zadania (9%) były realizowane z opóźnieniem,
- 14 zadań (5,5%) zakończono,
- 3 zadania (1%) nie zostały jeszcze rozpoczęte, co jest wynikiem opóźnienia,
- 43 zadania (16,5%) nie zostały jeszcze rozpoczęte (zgodnie z planem), czyli harmonogram przewiduje rozpoczęcie zadania w kolejnych latach.

Przykładami zakończonych zadań są:

- reforma gospodarki wodnej, w tym organizacja jednostek wchodzących w skład Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – w kolejnych latach planowana jest ewaluacja reformy,
- przegląd i aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego,
- zapewnienie na gruncie prawa budowlanego kontroli stosowania przepisów ustawy – Prawo energetyczne w zakresie obowiązku przyłączania instalacji grzewczych w nowych budynkach do sieci ciepłowniczych.

Najczęstszą **przyczyną opóźnień** są:

- kwestie finansowe (np. ograniczone środki finansowe, brak zabezpieczeń) – dotyczy np. inwestycji w ramach projektu strategicznego *Budownictwo drewniane*, inwestycji wodno-ściekowych na Ukrainie (w zlewni rzeki Bug), monitoringu skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych oraz monitoringu stężenia izotopu cezu-137 w glebie, ustanowienia dokumentów planistycznych dla lądowych i morskich obszarów Natura 2000 oraz ich wdrażania i monitorowania,
- dłuższy niż zakładano proces legislacyjny (na etapie przygotowania projektu lub procedowania) – dotyczy np. Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, Polityki Surowcowej Państwa, ułatwień obrotu biomasą drzewną, przeciwdziałania uciążliwości zapachowej, audytów krajobrazowych,
- problemy z postępowaniami na wyłonienie wykonawców – dotyczy np. przeglądu i aktualizacji map ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego dla około 1 tys. km rzek, budowy, przebudowy i odbudowy niektórych obiektów hydrotechnicznych,

- trudności w dostępności lub pozyskaniu danych – dotyczy np. opracowania metodyk wyceny kapitału przyrodniczego Polski, przeglądu i aktualizacji map ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego dla 19 budowli piętrzących.

Ponadto, zidentyfikowano **zaniechanie realizacji 3 zadań (1%)**:

- Zad. 45.3. *Wsparcie przedsięwzięć związanych z przywracaniem produktywności gruntów leśnych* – NFOŚiGW nie ma dedykowanych programów w tym zakresie i nie planuje ich uruchomienia.
- Zad. 52.5. *Wsparcie stworzenia koncepcji oczyszczalni ścieków komunalnych jako jednostki w pełni wdrażającej podejście gospodarki o obiegu zamkniętym oraz przeprowadzenia prac badawczo-rozwojowych w tym zakresie* – NFOŚiGW nie finansuje tego rodzaju kompleksowego projektu ani nie ma dedykowanego programu priorytetowego. W ramach programu priorytetowego „Sokół” w latach poprzednich finansowanie otrzymały indywidualne projekty realizowane przez poszczególne przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne wychodzące z inicjatywą prac badawczo-rozwojowych.
- Zad. 70.5. *Zapewnienie wiarygodnej i aktualnej informacji o środowisku i jego stanie. Cyfryzacja zasobów historycznych* – nie zidentyfikowano, która jednostka/komórka miałaby realizować zadanie oraz w jakim zakresie.

Rekomendowane jest, aby **NFOŚiGW poddał ponownej analizie możliwość uzupełnienia swojej oferty o programy wpisujące się w realizację zadań 45.3. i 52.5.**

Nowe inicjatywy na rzecz realizacji PEP2030 – załącznik 2.

W 2019 r. zidentyfikowano nowe inicjatywy, które wpisują się w realizację PEP2030 i które potencjalnie mogłyby zostać do niej włączone. Są nimi:

- Miasto z klimatem – Ministerstwo Klimatu
- Ochrona rzadkich i chronionych gatunków i siedlisk na terenach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe – PGL LP
- Wsparcie inwestycji związanych ze wzrostem produkcji energii ze źródeł odnawialnych – NFOŚiGW
- Wsparcie termomodernizacji placówek oświatowych – NFOŚiGW

Wybrane wskaźniki na poziomie krajowym – pełna informacja znajduje się w załączniku 3.

Realizacja celów PEP2030 mierzona jest zestawem wskaźników. Poniżej przedstawiono **wyłącznie dane za 2019 r.** Pominięto wskaźniki, dla których dostępne są tylko wartości za lata wcześniejsze.

W 2023 r. planowane jest przeprowadzenie ewaluacji pierwszych czterech lat wdrażania PEP2030, aby przeanalizować wszystkie trendy i zmiany wskaźników oraz zaproponować działania korygujące.

	Wskaźnik	Cel 2020
↓	Stan jednolitych części wód powierzchniowych pomiędzy latami 2015 i 2019 pogorszył się. Stan aż 98% monitorowanych rzek i zbiorników zaporowych oraz ponad 83% jezior oceniany jest jako zły.	poprawa stanu w porównaniu z 2015 r.
↑	Wstępne dane za 2019 r. wskazują na znaczną poprawę wskaźnika jakości powietrza – zmniejszenie do poziomu 45,65%.	21,7%

↑	O ponad 10 pkt procentowych (do 61%) zwiększył się odsetek obszarów Natura 2000 posiadających planistyczne instrumenty zarządzania.	75%
↓	O ponad 2 pkt (do 77,35) spadł wskaźnik liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego (FBI – Farmland Bird Index). Wskaźnik ten spadł od 2000 r. już o ponad 22%.	90
↑	W 2019 r. zweryfikowano trzecią polską technologię w ramach unijnego programu ETV - Environmental Technology Verification.	5 szt.
↑	40% mieszkańców polskich miast jest objętych miejskimi planami adaptacji do zmian klimatu.	30%
↓	Dynamika emisji gazów cieplarnianych w stosunku do 1990 r. zwiększyła się pomiędzy latami 2016 i 2019 o 2 pkt (do poziomu 86,9).	82,9
↑	W 2019 r. zabezpieczono ponad 33 km linii brzegowej przed zjawiskiem erozji i powodzi od strony morza – jest to o ponad 3 razy więcej niż w 2016 r.	≥7 km rocznie

Wybrane wskaźniki na poziomie wojewódzkim – pełna informacja znajduje się w załączniku 4.

Dane za 2019 r. są jeszcze niedostępne. Poniżej przedstawiono wybrane dane za 2018 r.

↑	Relatywnie dobrze prezentują się wskaźniki dotyczące pojemności obiektów małej retencji wodnej (spadek tylko w woj. dolnośląskim) i odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (spadek tylko na wsiach woj. wielkopolskiego).
↓	Najmniej korzystnie prezentują się wskaźniki dotyczące odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych. Obserwowany jest wzrost liczby kilogramów przypadających na 1 mieszkańca w 15 województwach – wyjątkiem jest woj. mazowieckie.
↓	W 8 województwach wzrosła powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji.